Kommissionens meddelelse om Kommissionens behandling af klager i henhold til EF-traktatens artikel 81 og 82

(2004/C 101/05)

(EØS-relevant tekst)

I. INDLEDNING OG EMNE FOR MEDDELELSEN

1. Med forordning (EF) nr. 1/2003 ([1]) indføres en ordning med parallel kompetence for, hvordan EF-traktatens artikel 81 og 82 anvendes af Kommissionen og medlemsstaternes konkurrencemyndigheder og domstole. Forordningen anerkender specielt de komplementære funktioner, der udøves af Kommissionen og medlemsstaternes konkurrencemyndigheder, når de fungerer som offentlige håndhævere, og af medlemsstaternes domstole, der afgør private retssager med henblik på at sikre enkeltpersoners rettigheder i henhold til artikel 81 og 82 ([2]).

2. I henhold til forordning (EF) nr. 1/2003 kan de offentlige håndhævere koncentrere deres indsats om undersøgelse af alvorlige overtrædelser af artikel 81 og 82, som ofte er vanskelige at afsløre. I forbindelse med deres håndhævelsesaktiviteter har de nytte af oplysninger fra virksomheder og forbrugere på markedet.

3. Kommissionen ønsker derfor at tilskynde borgere og virksomheder til at henvende sig til de offentlige håndhævere for at underrette dem om formodede overtrædelser af konkurrencereglerne. På Kommissionens niveau kan dette gøres på to måder, hvoraf den ene består i at indgive en klage i henhold til artikel 7, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003. I henhold til artikel 5-9 i forordning 773/2004 ([3]) skal sådanne klager opfylde visse krav.

4. Den anden måde består i at fremlægge markedsoplysninger, som ikke skal opfylde kravene til klager i henhold til artikel 7, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003. Til det formål har Kommissionen oprettet en særlig website til indsamling af oplysninger fra borgere og virksomheder og disses sammenslutninger, som ønsker at underrette Kommissionen om formodede overtrædelser af artikel 81 og 82. Sådanne oplysninger kan være udgangspunktet for en undersøgelse fra Kommissionens side ([4]). Oplysninger om formodede overtrædelser kan sendes til:

   http://europa.eu.int/dgcomp/info-on-anti-competitive-practices

   eller til:

   Europa-Kommissionen
   Generaldirektoratet for Konkurrence
   B-1049 Bruxelles

5. Med forbehold af fællesskabsdomstolenes fortolkning af forordning (EF) nr. 1/2003 og Kommissionens forordning 773/2004 skal denne meddelelse tjene til vejledning for borgere og virksomheder, der søger afhjælpning mod formodede overtrædelser af konkurrencereglerne. Meddelelsen indeholder to hoveddele:

   — Del II orienterer om valget mellem en klage til Kommissionen og et søgsmål ved en national domstol. Der henvises endvidere til principperne angående arbejdsdelingen mellem Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder inden for det håndhævelsessystem, der er indført med forordning (EF) nr. 1/2003 (der er redegjort for disse principper i meddelelsen om samarbejdet inden for netværket af konkurrencemyndigheder ([5])).

   — Del III redegør for Kommissionens behandling af klager i henhold til artikel 7, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003.

6. Denne meddelelse behandler ikke følgende situationer:

   — klager indgivet af medlemsstaterne i henhold til artikel 7, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003

   — klager, hvori Kommissionen anmodes om at træffe foranstaltninger mod en medlemsstat i henhold til traktatens artikel 86, stk. 3, i forbindelse med artikel 81 eller 82

   — klager vedrørende traktatens artikel 87 om statsstøtte

   — klager vedrørende overtrædelser begået af medlemsstater, som Kommissionen kan retsforfølge inden for rammerne af traktatens artikel 226 ([6]).

II. FORSKELLIGE MULIGHEDER FOR INDGIVELSE AF KLAGER OVER FORMODEDE OVERTRÆDELSER AF ARTIKEL 81 ELLER 82

A. KLAGER I DET NYE HÅNDHÆVELSESSYSTEM, DER ER INDFØRT MED FORORDNING (EF) nr. 1/2003

7. Afhængig af klagens karakter kan en klager enten indbringe sin klage for en national domstol eller en konkurrencemyndighed, der fungerer som offentlig håndhæver. Formålet med denne del af meddelelsen er at hjælpe potentielle klagere til at træffe et begrundet valg, når de skal beslutte, om de skal henvende sig til Kommissionen, til en af medlemsstaternes konkurrencemyndigheder eller til en national domstol.

8. Mens nationale domstole skal beskytte enkeltpersoners rettigheder og således er bundet til at afsige kendelser i sager, de har fået forelagt, kan offentlige håndhævere ikke undersøge alle klager, men må foretage en prioritering i deres behandling af sager. Domstolen har fastslået, at Kommissionen, som efter EF-traktatens artikel 85, stk. 1, har til opgave at påse, at de i traktatens artikel 81 og 82 fastlagte principper anvendes, skal fastlægge og gennemføre den fælles konkurrencepolitik, og med henblik på at kunne udføre den opgave effektivt, er den berettiget til at prioritere de klager, den modtager, forskelligt ([7]).

9. Forordning (EF) nr. 1/2003 bemyndiger medlemsstaternes domstole og medlemsstaternes konkurrencemyndigheder til at anvende artikel 81 og 82 i deres helhed sammen med Kommissionen. Et af de vigtigste mål for forordning (EF) nr. 1/2003 er at sikre, at medlemsstaternes domstole og konkurrencemyndigheder deltager aktivt i håndhævelsen af artikel 81 og 82 ([8]).

10. Det fastsættes endvidere i artikel 3 i forordning (EF) nr. 1/2003, at medlemsstaternes domstole og konkurrencemyndigheder skal anvende artikel 81 og 82 på alle sager vedrørende aftaler eller adfærd, som kan påvirke samhandelen mellem medlemsstater, og på hvilke de anvender national konkurrenceret. Desuden indeholder artikel 11 og 15 i forordningen en række mekanismer, ved hjælp af hvilke medlemsstaternes domstole og konkurrencemyndigheder kan samarbejde med Kommissionen om håndhævelsen af artikel 81 og 82.

11. På denne nye lovgivningsmæssige baggrund har Kommissionen til hensigt at samle sine håndhævelsesressourcer om følgende områder:

— håndhævelse af Fællesskabets konkurrenceregler i sager, hvor den har særlige forudsætninger ([9]), idet den koncentrerer sig om de alvorligste overtrædelser ([10])

— behandling af sager, i relation til hvilke Kommissionen bør træffe foranstaltninger med henblik på at definere Fællesskabets konkurrencepolitik og/eller sikre en konsekvent anvendelse af artikel 81 eller 82.

B. DEN PRIVATE OG OFFENTLIGE HÅNDHÆVELSES KOMPLEMENTÆRE ROLLER

12. Fællesskabets domstole har konsekvent fastslået, at det er de nationale domstoles opgave at beskytte rettigheder for enkeltpersoner, der skabes som følge af den direkte virkning af artikel 81, stk. 1, og 82 ([11]).

13. Nationale domstole kan træffe afgørelse om gyldigheden eller ugyldigheden af kontrakter, og kun nationale domstole kan tilkende enkeltpersoner erstatning i tilfælde af en overtrædelse af EF-traktatens artikel 81 og 82. For at sikre den fulde virkning af Fællesskabets konkurrenceregler kan enhver enkeltperson ifølge Domstolens retspraksis kræve erstatning for skade påført vedkommende som følge af en aftale eller en adfærd, der begrænser eller fordrejer konkurrencen. Sådanne erstatningssøgsmål ved de nationale domstole kan yde et væsentligt bidrag til opretholdelsen af en effektiv konkurrence inden for Fællesskabet, idet de er egnet til at hindre, at virksomhederne indgår eller anvender forskellige former for konkurrencebegrænsende aftaler eller adfærd ([12]).

14. I forordning (EF) nr. 1/2003 tages der udtrykkeligt hensyn til det forhold, at de nationale domstole skal spille en væsentlig rolle i forbindelse med anvendelsen af Fællesskabets konkurrenceregler ([13]). Ved at udvide beføjelserne til at anvende artikel 81, stk. 3, til også at gælde for de nationale domstole fjerner forordningen muligheden for, at virksomhederne kan forsinke nationale retssager gennem en anmeldelse til Kommissionen, og fjerner således en hindring for private retssager, som fandtes under forordning nr. 17 ([14]).

15. Med forbehold af de nationale domstoles ret eller pligt til at rette et præjudicielt spørgsmål til Domstolen i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 234, fastsættes det udtrykkeligt i artikel 15, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1/2003, at de nationale domstole kan anmode Kommissionen om udtalelser eller oplysninger. Denne bestemmelse tager sigte på at lette de nationale domstoles anvendelse af artikel 81 og 82 ([15]).

16. Et søgsmål ved de nationale domstole har følgende fordele for klagerne:

— De nationale domstole kan yde erstatning for tab, der er lidt som følge af en overtrædelse af artikel 81 eller 82.

— De nationale domstole kan afsige kendelser om betalingskrav eller kontraktmæssige forpligtelser, der følger af en aftale, som de undersøger i henhold til artikel 81.

— Det tilkommer de nationale domstole at anvende det civilretlige retsmiddel ugyldighed i medfør af artikel 81, stk. 2, i kontraktforhold mellem borgerne ([16]). De kan på grundlag af gældende national lovgivning specielt tage stilling til, hvilken rækkevidde og hvilke konsekvenser det har, at visse af kontraktbestemmelserne er ugyldige i medfør af artikel 81, stk. 2, navnlig for de øvrige elementer i aftalen ([17]).

— De nationale domstole har normalt bedre forudsætninger for at træffe beslutning om foreløbige forholdsregler end Kommissionen ([18]).

— Ved de nationale domstole er det muligt at kombinere et krav i henhold til Fællesskabets konkurrenceret med andre krav i henhold til national ret.

— Domstolene har normalt beføjelse til at tilkende den part, der får medhold, sagsomkostninger. Dette er aldrig muligt i en administrativ procedure ved Kommissionen.

17. Det forhold, at en klager kan sikre beskyttelse af sine rettigheder gennem et søgsmål ved en national domstol, er et vigtigt element, som Kommissionen kan tage i betragtning, når den undersøger Fællesskabets interesse i at efterforske en klage ([19]).

18. Kommissionen er af den opfattelse, at det nye håndhævelsessystem, der er indført med forordning (EF) nr. 1/2003, styrker klagernes muligheder for at søge og opnå effektiv afhjælpning ved de nationale retsinstanser.

C. ARBEJDSDELINGEN MELLEM DE OFFENTLIGE HÅNDHÆVERE I DET EUROPÆISKE FÆLLESSKAB

19. Forordning (EF) nr. 1/2003 skaber et system med parallel kompetence i forbindelse med anvendelsen af artikel 81 og 82, idet medlemsstaternes konkurrencemyndigheder gives beføjelse til at anvende artikel 81 og 82 i deres helhed (artikel 5). De nationale konkurrencemyndigheders decentraliserede håndhævelse fremmes endvidere gennem muligheden for at udveksle oplysninger (artikel 12) og yde hinanden bistand i forbindelse med undersøgelser (artikel 22).

20. Forordningen regulerer ikke arbejdsdelingen mellem Kommissionen og medlemsstaternes konkurrencemyndigheder, men overlader fordelingen af sagsarbejdet til samarbejdet mellem Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder inden for Det Europæiske Konkurrencenetværk (ECN). Forordningens formål er at sikre en effektiv håndhævelse af artikel 81 og 82 gennem en fleksibel fordeling af sagsarbejdet mellem de offentlige håndhævere i Fællesskabet.

21. Retningslinjerne for arbejdsdelingen mellem Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder er fastlagt i en særskilt meddelelse ([20]). Vejledningen i den pågældende meddelelse, som angår relationerne mellem de offentlige håndhævere, vil være af interesse for klagere, idet den giver dem mulighed for at rette en klage til den myndighed, der sandsynligvis har særlige forudsætninger for at behandle deres sag.

22. Det hedder bl.a. i meddelelsen om samarbejdet inden for netværket af konkurrencemyndigheder ([21]):

»En myndighed kan anses for at have særlige forudsætninger for at behandle en sag, hvis alle de tre følgende betingelser er opfyldt:

— den pågældende aftale eller praksis har en betydelig direkte faktisk eller forudsigelig indvirkning på konkurrencen inden for dens område eller gennemføres i eller stammer fra dens område

— den pågældende myndighed vil effektivt kunne bringe hele overtrædelsen til ophør, dvs. at den kan nedlægge et forbud, som vil være tilstrækkeligt til at bringe overtrædelsen til ophør, og at den eventuelt kan pålægge passende sanktioner for overtrædelsen

— den kan, eventuelt med andre myndigheders bistand, indsamle det materiale, der er nødvendigt for at bevise overtrædelsen.

Ovennævnte kriterier viser, at der skal være tale om en væsentlig forbindelse mellem overtrædelsen og en medlemsstats område, for at denne medlemsstats konkurrencemyndighed kan anses for at have særlige forudsætninger for at behandle sagen. Det kan i de fleste tilfælde forventes, at myndighederne i de medlemsstater, hvor konkurrencen påvirkes mærkbart af en overtrædelse, vil have særlige forudsætninger for at behandle den, forudsat at de er i stand til effektivt at bringe overtrædelsen til ophør ved enten en selvstændig eller en parallel handling, medmindre Kommissionen har bedre forudsætninger derfor (jf. [. . .] nedenfor).

Det følger heraf, at en enkelt national konkurrencemyndighed normalt har særlige forudsætninger for at behandle aftaler eller praksis, der især påvirker konkurrencen mærkbart på den pågældende medlemsstats område [. . .].

Det kan også være hensigtsmæssigt, at en enkelt national konkurrencemyndighed behandler sagen i tilfælde, hvor den alene kan bringe hele overtrædelsen til ophør, selv om flere myndigheder kan anses for at have særlige forudsætninger [. . .].

Det kan være hensigtsmæssigt, at to eller tre nationale konkurrencemyndigheder handler parallelt, hvis en aftale eller praksis hovedsagelig har mærkbar indvirkning på konkurrencen i deres respektive områder, og et indgreb fra en enkelt konkurrencemyndigheds side ikke ville være tilstrækkeligt til at bringe hele overtrædelsen til ophør og/eller til at iværksætte passende sanktioner for den [. . .].

Myndigheder, der behandler en sag parallelt, bestræber sig på at samordne deres arbejde i videst muligt omfang. I denne forbindelse kan det være nyttigt for dem at udpege en som den førende myndighed og at uddelegere opgaver til denne myndighed, som for eksempel samordning af undersøgelsesforanstaltninger, samtidig med at de hver især fortsat er ansvarlige for deres egne procedurer.

Kommissionen har særlige forudsætninger for at behandle sagen, hvis en eller flere aftaler eller former for praksis, herunder net af ensartede aftaler og former for praksis, påvirker konkurrencen i mere end tre medlemsstater (grænseoverskridende markeder, der omfatter mere end tre medlemsstater eller flere nationale markeder) [. . .].

Desuden har Kommissionen særlige forudsætninger for at behandle sagen, hvis denne er nøje knyttet til andre EU-bestemmelser, som Kommissionen har enekompetence til at anvende eller kan anvende mest effektivt, eller hvis der af hensyn til EU's interesser skal vedtages en kommissionsbeslutning for at udvikle EU's konkurrencepolitik, når der opstår nye konkurrencespørgsmål, eller for at sikre en effektiv håndhævelse af konkurrencereglerne«.

23. Inden for ECN vil oplysninger om sager, der undersøges efter en klage, blive stillet til rådighed for de øvrige medlemmer af netværket, inden eller umiddelbart efter at de har foretaget det første formelle efterforskningsskridt ([22]). Når den samme klage er indgivet til flere myndigheder, eller når en sag ikke er forelagt for en myndighed, der har særlige forudsætninger, bestræber medlemmerne af netværket sig på inden for en vejledende tidsfrist på to måneder at afgøre, hvilken eller hvilke myndigheder der skal have ansvaret for sagen.

24. Klagerne spiller selv en vigtig rolle, når det drejer sig om at sikre en yderligere begrænsning af det potentielle behov for omfordeling af en sag, der har sin oprindelse i deres klage, ved at referere til retningslinjerne om arbejdsdelingen i ECN som anført i dette afsnit, når de beslutter, hvor deres klage skal indgives. Hvis en sag alligevel omfordeles inden for netværket, underrettes de berørte virksomheder og klagerne snarest muligt af de involverede konkurrencemyndigheder ([23]).

25. Kommissionen kan afvise en klage i overensstemmelse med artikel 13 i forordning (EF) nr. 1/2003 med den begrundelse, at sagen behandles eller er behandlet af en national konkurrencemyndighed. I så fald skal Kommissionen i overensstemmelse med artikel 9 i forordning 773/2004 omgående meddele klageren, hvilken national konkurrencemyndighed der behandler eller har behandlet sagen.

III. KOMMISSIONENS BEHANDLING AF KLAGER I HENHOLD TIL ARTIKEL 7, STK. 2, I FORORDNING (EF) nr. 1/2003

A. GENERELT

26. Ifølge artikel 7, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003 er fysiske eller juridiske personer, der kan godtgøre en berettiget interesse ([24]), berettiget til at indgive en klage, hvori Kommissionen anmodes om at konstatere, at EF-traktatens artikel 81 og 82 er overtrådt, og kræve, at overtrædelsen bringes til ophør i overensstemmelse med artikel 7, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1/2003. I denne del af meddelelsen redegøres der for de krav, der gælder for klager, som er baseret på artikel 7, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003, vurderingen af disse og den procedure, der følges af Kommissionen.

27. I modsætning til civildomstole, som skal beskytte privatpersoners subjektive rettigheder, er Kommissionen en forvaltningsmyndighed, der skal handle i offentlighedens interesse. Det ligger i Kommissionens opgave som offentlig håndhæver, at den råder over en skønsbeføjelse til at prioritere sine håndhævelsesaktiviteter ([25]).

28. Kommissionen er berettiget til at prioritere de klager, den har fået forelagt, forskelligt, og den kan henvise til en sags fællesskabsinteresse som et kriterium for prioriteringen ([26]). Kommissionen kan afvise en klage, når den mener, at sagen ikke har en tilstrækkelig fællesskabsinteresse til at berettige en yderligere undersøgelse. Når Kommissionen afviser en klage, har den pligt til at træffe en beslutning ([27]), dog med forbehold af artikel 7, stk. 3, i forordning 773/2004.

B. INDGIVELSE AF EN KLAGE I HENHOLD TIL ARTIKEL 7, STK. 2, I FORORDNING (EF) nr. 1/2003

a) **Klageformular**

29. En klage i henhold til artikel 7, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003 kan kun indgives over en påstået overtrædelse af artikel 81 eller 82 med henblik på, at Kommissionen skal træffe foranstaltninger i henhold til artikel 7, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1/2003. En klage i henhold til artikel 7, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003 skal være i overensstemmelse med formular C, der er nævnt i artikel 5, stk. 1, i forordning 773/2004 og vedføjet som bilag til den forordning.

30. Formular C er tilgængelig på http://europa.eu.int/dgcomp/complaints-form og er ligeledes vedføjet som bilag til denne meddelelse. Klagen skal indgives i tre eksemplarer og om muligt et elektronisk eksemplar. Klageren skal desuden indsende en ikke-fortrolig version af klagen (artikel 5, stk. 2, i forordning 773/2004). Der er mulighed for elektronisk transmission til Kommissionen via den anførte website, mens papireksemplarer indsendes til følgende adresse:

Europa-Kommissionen
Generaldirektoratet for Konkurrence
B-1049 Bruxelles

31. Det kræves i formular C, at klagerne skal fremlægge omfattende oplysninger i relation til deres klage. De skal også indsende kopier af relevante støttedokumenter, som de med rimelighed har adgang til, og så vidt muligt angive, hvor Kommissionen kan fremskaffe relevante oplysninger og dokumenter, som de ikke har adgang til. I særlige tilfælde kan Kommissionen give fritagelse for pligten til at indsende en del af de oplysninger, der kræves i formular C (artikel 5, stk. 1, i forordning 773/2004). Kommissionen er af den opfattelse, at denne mulighed især kan spille en rolle med hensyn til at lette klager fra forbrugersammenslutninger, når de i forbindelse med ellers underbyggede klager ikke har adgang til specifikke oplysninger vedrørende fagområdet for de virksomheder, der klages over.

32. Korrespondance til Kommissionen, som ikke opfylder kravene i artikel 5 i forordning 773/2004 og derfor ikke udgør en klage i den i artikel 7, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003 anførte betydning, vil af Kommissionen blive anset for generelle oplysninger, som i givet fald kan resultere i, at der indledes en undersøgelse på eget initiativ (jf. punkt 4 ovenfor).

b) **Berettiget interesse**

33. Status som formel klager i henhold til artikel 7, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003 er forbeholdt juridiske og fysiske personer, som kan godtgøre en berettiget interesse ([28]). Medlemsstaterne anses for at have en berettiget interesse i forbindelse med alle klager, som de vælger at indgive.

34. I Kommissionens hidtidige praksis har betingelsen berettiget interesse sjældent givet anledning til tvivl, idet de fleste klagere var i en situation, hvor de blev direkte og negativt påvirket af den påståede overtrædelse. Der er imidlertid situationer, hvor betingelsen »berettiget interesse« i artikel 7, stk. 2, kræver en yderligere analyse, for at det kan konkluderes, at den er opfyldt. En række ikke-udtømmende eksempler kan tjene som en nyttig vejledning.

35. Førsteinstansretten har fastslået, at en sammenslutning af virksomheder har en berettiget interesse i at indgive en klage over en adfærd, der berører dens medlemmer, selv om den ikke er en virksomhed, der virker på det omhandlede marked, og således ikke er direkte berørt af den adfærd, klagen er rettet mod, idet det må forudsættes, at sammenslutningen har ret til at varetage sine medlemmers interesser, og at den kritiserede adfærd kan skade medlemmernes interesser ([29]). Omvendt er det blevet fastslået, at Kommissionen kan undlade at imødekomme en klage fra en virksomhedssammenslutning, hvis medlemmer ikke var involveret i den type erhvervstransaktioner, der var blevet klaget over ([30]).

36. Af denne retspraksis kan det udledes, at virksomheder (selv eller gennem sammenslutninger, der har ret til at repræsentere deres interesser) kan påberåbe sig en berettiget interesse, når de opererer på det relevante marked, eller når den kritiserede adfærd kan tænkes at have en direkte og negativ indvirkning på deres interesser. Dette bekræfter Kommissionens faste praksis, ifølge hvilken det er accepteret, at f.eks. parterne i den aftale eller praksis, der er genstand for klagen, kan påberåbe sig en berettiget interesse, og det samme kan konkurrenter, hvis interesser påstås at være blevet skadet gennem den kritiserede adfærd, eller virksomheder, som er udelukket fra et distributionssystem.

37. Forbrugersammenslutninger kan ligeledes indgive klager til Kommissionen ([31]). Kommissionen er endvidere af den opfattelse, at individuelle forbrugere, hvis økonomiske interesser påvirkes direkte og negativt, for så vidt som de er købere af varer eller tjenesteydelser, som er genstand for en overtrædelse, kan være i stand til at godtgøre en berettiget interesse ([32]).

38. Kommissionen mener imidlertid ikke, at personer eller organisationer, der ønsker at påberåbe sig generelle hensyn uden at bevise, at de eller deres medlemmer kan tænkes at blive direkte og negativt påvirket af overtrædelsen (pro bono publico), kan godtgøre en berettiget interesse i henhold til artikel 7, stk. 2.

39. Lokale eller regionale offentlige myndigheder kan være i stand til at godtgøre en berettiget interesse i deres egenskab af købere eller brugere af varer eller tjenesteydelser, der påvirkes af den kritiserede adfærd. Omvendt kan de ikke anses for at godtgøre en berettiget interesse i henhold til artikel 7, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003 i det omfang, hvor de gør Kommissionen opmærksom på påståede overtrædelser pro bono publico.

40. Klageren skal godtgøre, at de har en berettiget interesse. Hvis en fysisk eller juridisk person, der indgiver en klage, ikke er i stand til at godtgøre en berettiget interesse, kan Kommissionen, uanset dens ret til på eget initiativ at indlede en procedure, undlade at imødekomme klagen. Kommissionen kan på ethvert tidspunkt i forbindelse med sagens behandling ([33]) fastslå, om denne betingelse er opfyldt.

C. VURDERING AF KLAGER

a) **Fællesskabsinteresse**

41. Ifølge fællesskabsdomstolenes faste retspraksis har Kommissionen ikke pligt til at foretage en undersøgelse i hver enkelt sag ([34]) eller så meget desto mere træffe en beslutning efter EF-traktatens artikel 249 om, hvorvidt der foreligger en overtrædelse af artikel 81 eller 82 ([35]), men har ret til at prioritere de sager, den har fået forelagt, forskelligt, og lægge vægt på Fællesskabets interesse ved prioriteringen af de forskellige sager, som den modtager ([36]). Det forholder sig kun anderledes, hvis klagen henhører under Kommissionens enekompetence ([37]).

42. Kommissionen skal imidlertid omhyggeligt undersøge faktiske og retlige elementer, som klageren forelægger for den, for at vurdere Fællesskabets interesse i en yderligere undersøgelse af en sag ([38]).

43. Vurderingen af en klages interesse for Fællesskabet afhænger af omstændighederne i hvert enkelt konkret tilfælde. Derfor er antallet af kriterier, som Kommissionen kan lægge vægt på, ikke begrænset, og det bør heller ikke pålægges Kommissionen udelukkende at anvende bestemte kriterier. Eftersom de faktiske og retlige omstændigheder kan være meget forskellige fra sag til sag, kan der frit anvendes nye kriterier, som ikke tidligere er blevet taget i betragtning ([39]). Kommissionen kan om nødvendigt anvende ét kriterium for vurderingen af Fællesskabets interesse ([40]).

44. Nedenstående kriterier er blandt dem, der er blevet anset for at være relevante kriterier i retspraksis i forbindelse med vurderingen af Fællesskabets interesse i den (videre) undersøgelse af en sag:

— Kommissionen kan afvise en klage med den begrundelse, at klageren kan anlægge sag ved en national retsinstans med henblik på at gøre sine rettigheder gældende ([41]).

— Kommissionen kan ikke på forhånd udelukke, at den vil gribe ind over for bestemte situationer, der ligger inden for rammerne af den opgave, der er tildelt Kommissionen ved traktaten, men skal i hvert enkelt tilfælde vurdere, hvor grove de påståede overtrædelser er, og om de fortsat har virkninger. Dette indebærer blandt andet, at Kommissionen skal tage hensyn til varigheden og omfanget af de påståede overtrædelser og deres indvirkning på konkurrencesituationen i Fællesskabet ([42]).

— Det påhviler Kommissionen at afveje den påståede overtrædelses betydning for det fælles markeds funktion, sandsynligheden for at kunne godtgøre dens eksistens og rækkevidden af de nødvendige undersøgelsesforanstaltninger med henblik på at opfylde dens opgave, som består i at overvåge overholdelsen af artikel 81 og 82 ([43]).

— Selv om Kommissionens skønsbeføjelse ikke afhænger af, om sagens behandling befinder sig på et mere eller mindre fremskredent stadium, er dette forhold en af de omstændigheder, som Kommissionen kan blive nødt til at tage hensyn til ([44]).

— Kommissionen kan beslutte, at det ikke er hensigtsmæssigt at undersøge en klage, når de pågældende former for praksis er bragt til ophør ([45]). Til det formål skal Kommissionen undersøge, om der fortsat består konkurrencebegrænsende virkninger, og om overtrædelserne er så grove eller fortsat har sådanne virkninger, at klagen er af interesse for Fællesskabet.

— Kommissionen kan også beslutte, at det ikke er hensigtsmæssigt at imødekomme en klage, når de pågældende virksomheder er indforstået med at ændre deres adfærd på en sådan måde, at den kan gå ud fra, at Fællesskabets interesse ikke længere er tilstrækkelig til at berettige en indgriben ([46]).

45. Når Kommissionen danner sig den opfattelse, at en sag ikke har tilstrækkelig fællesskabsinteresse til at berettige (yderligere) undersøgelse, kan Kommissionen afvise klagen med denne begrundelse. En sådan beslutning kan træffes, enten før undersøgelsen indledes, eller efter at der er truffet undersøgelsesmæssige foranstaltninger ([47]). Kommissionen har imidlertid ikke pligt til at afvise en klage på grund af manglende fællesskabsinteresse ([48]).

b) **Vurdering i henhold til artikel 81 og 82**

46. Undersøgelsen af en klage i henhold til artikel 81 og 82 indebærer to aspekter, hvoraf det ene angår de forhold, der skal konstateres for at bevise en overtrædelse af artikel 81 eller 82, og det andet angår den juridiske vurdering af den adfærd, der klages over.

47. Når den klage, som er indgivet i overensstemmelse med kravene i artikel 5 i forordning 773/2004 og formular C, ikke indeholder bevis for de fremførte påstande, kan den afvises med den begrundelse ([49]). For at afvise en klage med den begrundelse, at den adfærd, der klages over, ikke udgør en overtrædelse af EU's konkurrenceregler eller ikke falder ind under deres anvendelsesområde, har Kommissionen ikke pligt til at tage hensyn til omstændigheder, som klageren ikke har gjort den opmærksom på, og som den kun kunne have afsløret ved at undersøge sagen ([50]).

48. Kriterierne for den juridiske vurdering af aftaler eller praksis i henhold til artikel 81 og 82 kan ikke behandles udtømmende i denne meddelelse. Potentielle klagere henvises imidlertid til den omfattende vejledning, som Kommissionen stiller til rådighed ([51]), samt til andre kilder, herunder især fællesskabsdomstolenes retspraksis og Kommissionens sagspraksis. I de følgende punkter er der nævnt fire specifikke emner med angivelse af, hvor der kan søges yderligere vejledning.

49. Aftaler og praksis falder inden for anvendelsesområdet for artikel 81 og 82, når de er i stand til at påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne. Hvis en aftale eller praksis ikke opfylder denne betingelse, kan den nationale konkurrencelovgivning finde anvendelse, men ikke EU's konkurrenceret. Meddelelsen om begrebet påvirkning af samhandelen indeholder en omfattende vejledning om dette emne ([52]).

50. Aftaler, der falder ind under artikel 81, kan være aftaler af mindre betydning, som anses for ikke at begrænse konkurrencen mærkbart. Vejledning om dette spørgsmål kan findes i Kommissionens de minimis-meddelelse ([53]).

51. Aftaler, der opfylder betingelserne i en gruppefritagelsesforordning, anses for at opfylde betingelserne i artikel 81, stk. 3 ([54]). For at Kommissionen kan inddrage gruppefritagelsen i henhold til artikel 29 i forordning (EF) nr. 1/2003, skal den efter en individuel vurdering fastslå, at en aftale, som fritagelsesforordningen finder anvendelse på, har visse virkninger, som er uforenelige med artikel 81, stk. 3.

52. Aftaler, der begrænser konkurrencen i henhold til EF-traktatens artikel 81, stk. 1, kan opfylde betingelserne i artikel 81, stk. 3. I henhold til artikel 1, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003, og uden at det er nødvendigt at træffe en forudgående administrativ beslutning herom, er sådanne aftaler ikke forbudt. Meddelelsen om artikel 81, stk. 3 ([55]), indeholder en vejledning om de betingelser, som en aftale skal opfylde i henhold til artikel 81, stk. 3.

D. KOMMISSIONENS PROCEDURER, NÅR DEN BEHANDLER KLAGER

a) **Oversigt**

53. Som påpeget ovenfor har Kommissionen ikke pligt til at foretage en undersøgelse på basis af enhver klage, som den har fået forelagt, med henblik på at fastslå, om der er sket en overtrædelse. Kommissionen er imidlertid forpligtet til at foretage en omhyggelig vurdering af de faktiske og retlige spørgsmål, som klageren har fremført, med henblik på at vurdere, om disse spørgsmål tyder på en adfærd, som kan udgøre en overtrædelse af artikel 81 og 82 ([56]).

54. I forbindelse med Kommissionens procedure for behandling af klager kan der skelnes mellem forskellige faser ([57]).

55. Under den første fase, som følger efter klagens indgivelse, undersøger Kommissionen klagen og indsamler eventuelt yderligere oplysninger for at tage stilling til klagen. Under denne fase kan der blandt andet ske en uformel udveksling af synspunkter mellem Kommissionen og klageren for at klargøre de faktiske og retlige omstændigheder, som ligger til grund for klagen. Under denne fase kan Kommissionen komme med en første reaktion og give klageren mulighed for at uddybe sine påstande på baggrund af denne første reaktion.

56. Under den anden fase kan Kommissionen undersøge sagen yderligere med henblik på at indlede en procedure efter artikel 7, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1/2003 mod de virksomheder, der klages over. Finder Kommissionen, at der ikke er tilstrækkelig grund til at reagere på klagen, underretter den klageren om grundene hertil og giver klageren mulighed for at fremsætte eventuelle yderligere bemærkninger inden for en tidsfrist, som den fastsætter (artikel 7, stk. 1, i forordning 773/2004).

57. Hvis klageren undlader at fremsætte sine synspunkter inden for den tidsfrist, der er fastsat af Kommissionen, anses klagen for at være blevet trukket tilbage (artikel 7, stk. 3, i forordning 773/2004). I alle andre tilfælde gør Kommissionen sig under tredje fase af proceduren bekendt med klagerens bemærkninger og indleder enten en procedure mod klagens genstand eller vedtager en beslutning om at afvise klagen ([58]).

58. Hvis Kommissionen afviser en klage i henhold til artikel 13 i forordning (EF) nr. 1/2003 med den begrundelse, at en anden myndighed behandler eller har behandlet sagen, handler Kommissionen i overensstemmelse med artikel 9 i forordning 773/2004.

59. Gennem hele proceduren har klagerne en række rettigheder, jf. specielt artikel 6-8 i forordning 773/2004. Kommissionens procedurer i konkurrencesager er imidlertid ikke udtryk for en kontradiktorisk sagsbehandling mellem klageren på den ene side og de virksomheder, som er genstand for undersøgelsen, på den anden side. De rettigheder, der tilkommer klagere under sagsbehandlingen, er derfor mindre vidtgående end retten til forsvar, der tilkommer de virksomheder, der er genstand for en overtrædelsesprocedure ([59]).

b) **Vejledende tidsfrist for underretning af klageren om Kommissionens planlagte foranstaltninger**

60. Kommissionen skal træffe beslutning om klager inden for en rimelig frist ([60]). Om fristen kan anses for rimelig afhænger af omstændighederne ved den enkelte sag, herunder den sammenhæng, hvori sagen indgår, de forskellige led i den administrative procedure, parternes adfærd under sagens behandling, sagens kompleksitet og dens betydning for de involverede parter ([61]).

61. Kommissionen bestræber sig i princippet på at underrette klagere om de foranstaltninger, den planlægger at træffe vedrørende en klage, inden for en vejledende tidsramme på fire måneder fra modtagelsen af klagen. På baggrund af omstændighederne ved den enkelte sag og især behovet for eventuelt at anmode om supplerende oplysninger fra klageren eller tredjeparter vil Kommissionen således principielt meddele klageren inden fire måneder, om den har til hensigt at undersøge dennes sag yderligere. Denne tidsfrist udgør ikke en bindende lovfæstet betingelse.

62. Følgelig kan Kommissionen i denne fire måneders periode underrette klageren om sine planlagte foranstaltninger som en første reaktion inden for den første fase af proceduren (se punkt 55 ovenfor). Hvis undersøgelsen af klagen er nået frem til det andet stadium (se punkt 56), kan Kommissionen også direkte underrette klageren skriftligt om sin foreløbige vurdering, jf. artikel 7, stk. 1, i forordning 773/2004.

63. For at sikre den hurtigste behandling af deres klage er det ønskeligt, at klagerne handler tilstrækkeligt hurtigt under den administrative procedure ([62]), for eksempel ved at underrette Kommissionen om den seneste udvikling.

c) **Klagerens rettigheder under proceduren**

64. Når Kommissionen sender en klagepunktsmeddelelse til de virksomheder, der er klaget over, jf. artikel 10, stk. 1, i forordning 773/2004, har klageren ret til at modtage en kopi af dette dokument, hvor de pågældende virksomheders forretningshemmeligheder og andre fortrolige oplysninger er fjernet (ikke-fortrolig version af klagepunktsmeddelelsen, jf. artikel 6, stk. 1, i forordning 773/2004). Klageren opfordres til at fremsætte skriftlige bemærkninger til klagepunktsmeddelelsen. Der fastsættes en tidsfrist for fremsættelse af sådanne skriftlige bemærkninger.

65. Om nødvendigt kan Kommissionen endvidere give klagerne mulighed for at fremsætte deres synspunkter ved den mundtlige høring af de parter, til hvem der er sendt en klagepunktsmeddelelse, hvis klagerne anmoder herom i deres skriftlige bemærkninger ([63]).

66. Klagerne kan på eget initiativ eller efter en anmodning fra Kommissionen fremlægge dokumenter, der indeholder forretningshemmeligheder eller fortrolige oplysninger. Fortrolige oplysninger beskyttes af Kommissionen ([64]). I henhold til artikel 16 i forordning 773/2004 skal klagere angive fortrolige oplysninger, begrunde, hvorfor oplysningerne anses for fortrolige, og fremlægge en særskilt ikke-fortrolig version, når de fremsætter deres synspunkter i henhold til artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i forordning 773/2004, samt når de senere afgiver yderligere oplysninger i løbet af samme procedure. Endvidere kan Kommissionen i alle andre tilfælde anmode klagere, der fremlægger dokumenter eller fremsætter udtalelser, om at angive de dokumenter eller dele af dokumenter eller udtalelser, som de anser for at være fortrolige. Kommissionen kan blandt andet fastsætte en tidsfrist, inden for hvilken klageren skal angive, hvorfor en oplysning anses for at være fortrolig, og indsende en ikke-fortrolig version, herunder en kortfattet beskrivelse eller en ikke-fortrolig version af hver enkelt af de slettede oplysninger.

67. Det forhold, at en oplysning klassificeres som fortrolig, er ikke til hinder for, at Kommissionen videregiver eller anvender oplysninger, når det er nødvendigt for at bevise en overtrædelse af artikel 81 eller 82 ([65]). Hvis forretningshemmeligheder og fortrolige oplysninger er nødvendige for at bevise en overtrædelse, skal Kommissionen for hvert enkelt dokument vurdere, om behovet for at offentliggøre vejer tungere end den skade, som offentliggørelsen kan forvolde.

68. Hvis Kommissionen er af den opfattelse, at en klage ikke bør undersøges yderligere, fordi Fællesskabet ikke har en tilstrækkelig interesse i at forfølge sagen yderligere eller af andre grunde, underretter den klageren i form af et brev, som anfører retsgrundlaget (artikel 7, stk. 1, i forordning 773/2004), anfører grundene til, at Kommissionen foreløbig er nået til den anførte konklusion og giver klageren mulighed for at komme med supplerende oplysninger eller bemærkninger inden for en tidsfrist, som fastsættes af Kommissionen. Kommissionen anfører også konsekvenserne af ikke at svare i henhold til artikel 7, stk. 3, i forordning 773/2004 som beskrevet nedenfor.

69. I henhold til artikel 8, stk. 1, i forordning 773/2004 kan klageren anmode om at få adgang til de oplysninger, der ligger til grund for Kommissionens foreløbige opfattelse. Denne anmodning imødekommes normalt ved, at brevet vedlægges en kopi af de relevante dokumenter.

70. Den tidsfrist, inden for hvilken klageren skal fremsætte bemærkninger til det brev, der sendes i henhold til artikel 7, stk. 1, i forordning 773/2004, vil blive fastsat i overensstemmelse med omstændighederne ved den enkelte sag. Den vil ikke være under fire uger (artikel 17, stk. 2, i forordning 773/2004). Hvis klageren ikke svarer inden for den fastsatte tidsfrist, anses klagen for at være blevet trukket tilbage, jf. artikel 7, stk. 3, i forordning 773/2004. Klagerne kan desuden til enhver tid trække deres klage tilbage, hvis de ønsker det.

71. Klageren kan anmode om en forlængelse af tidsfristen for fremsættelse af bemærkninger. Afhængig af omstændighederne ved den enkelte sag kan Kommissionen indrømme en sådan forlængelse.

72. Hvis klageren i den forbindelse fremsætter supplerende bemærkninger, tager Kommissionen disse bemærkninger til efterretning. Er de af en sådan karakter, at de får Kommissionen til at ændre sin hidtidige opfattelse, kan den indlede en procedure mod de virksomheder, der klages over. Under denne procedure har klageren de rettigheder, der er beskrevet ovenfor.

73. Hvis klagerens bemærkninger ikke ændrer Kommissionens påtænkte foranstaltninger, afviser den klagen ved en beslutning ([66]).

d) **Kommissionens beslutning om at afvise en klage**

74. Hvis Kommissionen afviser en klage ved en beslutning i henhold til artikel 7, stk. 2, i forordning 773/2004, skal den begrunde dette i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 253, det vil sige på en måde, der passer til den pågældende retsakt og tager hensyn til omstændighederne ved hver enkelt sag.

75. Begrundelsen skal på en tydelig og utvetydig måde redegøre for Kommissionens argumentation på en sådan måde, at klageren kan gøre sig bekendt med begrundelsen for beslutningen, og således at det bliver muligt for den kompetente fællesskabsdomstol at udøve sin kontrol. Kommissionen er imidlertid ikke forpligtet til at tage stilling til alle de argumenter, som klageren har fremført til støtte for sin klage. Den behøver kun at redegøre for de faktiske omstændigheder og retlige betragtninger, der har været afgørende for beslutningen ([67]).

76. Når Kommissionen afviser en klage i en sag, som også giver anledning til, at der vedtages en beslutning efter artikel 10 i forordning (EF) nr. 1/2003 (beslutning om, at artikel 81 eller 82 ikke finder anvendelse) eller artikel 9 i forordning (EF) nr. 1/2003 (tilsagn), kan der i beslutningen om afvisning af en klage henvises til denne anden beslutning, som er vedtaget på grundlag af de nævnte bestemmelser.

77. En beslutning om at afvise en klage kan appelleres ved fællesskabsdomstolene ([68]).

78. En beslutning om at afvise en klage forhindrer klagerne i at kræve, at undersøgelsen genoptages, medmindre de fremlægger vigtige nye beviser. Derfor kan tidligere klageres yderligere korrespondance om samme påståede overtrædelse ikke anses for en ny klage, medmindre Kommissionen bliver gjort opmærksom på vigtige nye beviser. Kommissionen kan imidlertid genoptage en sag under passende omstændigheder.

79. En beslutning om at afvise en klage betyder ikke, at der endeligt er taget stilling til, om der foreligger en overtrædelse af artikel 81 eller 82, heller ikke selv om Kommissionen har vurderet forholdene på grundlag af artikel 81 og 82. Kommissionens opfattelse som tilkendegivet i en beslutning om at afvise en klage kan derfor ikke være til hinder for, at en national retsinstans eller konkurrencemyndighed anvender artikel 81 og 82 på de aftaler og former for praksis, som den har fået forelagt. Kommissionens opfattelse i en beslutning om at afvise en klage er et forhold, som de nationale retsinstanser eller konkurrencemyndigheder kan tage i betragtning ved deres prøvelse af, om de pågældende aftaler eller den pågældende adfærd er i overensstemmelse med artikel 81 og 82 ([69]).

e) **Særlige situationer**

80. Ifølge artikel 8 i forordning (EF) nr. 1/2003 kan Kommissionen på eget initiativ træffe beslutning om foreløbige forholdsregler, hvis der er risiko for alvorlig og ubodelig skade på konkurrencen. Artikel 8 i forordning (EF) nr. 1/2003 gør det klart, at klagere ikke kan anmode om foreløbige forholdsregler i henhold til artikel 7, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003. Virksomheders anmodninger om foreløbige forholdsregler kan fremsættes til de nationale domstole, som har særlige forudsætninger for at træffe beslutning om sådanne forholdsregler ([70]).

81. Der kan være personer, som ønsker at underrette Kommissionen om formodede overtrædelser af artikel 81 eller 82, uden at deres identitet afsløres over for de virksomheder, der berøres af påstandene. Disse personer er velkomne til at henvende sig til Kommissionen. Kommissionen er forpligtet til at respektere en meddelers anmodning om anonymitet ([71]), medmindre anmodningen om at forblive anonym tydeligvis er uberettiget.

(1) Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82 (EFT L 1 af 4.1.2003, s. 1).

(2) Jf. specielt betragtning 3, 7 og 35 i forordning (EF) nr. 1/2003.

(3) Kommissionens forordning (EF) nr. 773/2004 af 7. april 2004 om procedurer indledt af Kommissionen i henhold til EF-traktatens artikel 81 og 82 (EUT L 123 af 27.4.2004).

(4) Kommissionen behandler korrespondance fra meddelere i overensstemmelse med dens principper for god administrativ praksis.

(5) Meddelelse om samarbejdet inden for netværket af konkurrencemyndigheder (s. 43).

(6) Hvad angår behandlingen af sådanne klager henvises til Kommissionens meddelelse af 10. oktober 2002, KOM(2002) 141.

(7) Sag C-344/98, Masterfoods mod HB Ice Cream, Saml. 2000 I, s. 11369, præmis 46; sag C-119/97 P, Union française de l'express (Ufex) m.fl. mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1999 I, s. 1341, præmis 88; sag T-24/90, Automec mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1992 II, s. 2223, præmis 73-77.

(8) Se især artikel 5, 6, 11, 12, 15, 22, 29, 35 og betragtning 2-4 og 6-8 i forordning (EF) nr. 1/2003.

(9) Jf. meddelelse om samarbejdet inden for netværket af konkurrencemyndigheder, punkt 5ff.

(10) Jf. betragtning 3 i forordning (EF) nr. 1/2003.

(11) Fast retspraksis, jf. sag 127/73, Belgische Radio en Televisie (BRT) mod SABAM og Fonior, Saml. 1974, s. 51, præmis 16; sag C-282/95 P, Guérin automobiles mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1997 I, s. 1503, præmis 39; sag C-453/99, Courage mod Bernhard Crehan, Saml. 2001 I, s. 6297, præmis 23.

(12) Sag C-453/99, Courage mod Bernhard Crehan, Saml. 2001 I, s. 6297, præmis 26 og 27; de nationale domstoles beføjelser til at yde erstatning er også fremhævet i betragtning 7 i forordning (EF) nr. 1/2003.

(13) Jf. artikel 1, 6 og 15 samt betragtning 7 i forordning (EF) nr. 1/2003.

(14) Forordning nr. 17: Første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85 og 86; EFT 13 af 21. februar 1962, s. 204-211; den danske specialudgave 1959-1962, s. 81. Forordning nr. 17 ophæves med artikel 43 i forordning (EF) nr. 1/2003 med virkning fra 1. maj 2004.

(15) Meddelelsen om samarbejdet mellem Kommissionen og domstolene i EU's medlemsstater om anvendelse af EF-traktatens artikel 81 og 82 indeholder en mere detaljeret redegørelse for denne mekanisme.

(16) Sag T-24/90, Automec mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1992 II, s. 2223, præmis 93.

(17) Sag C-230/96, Cabour og Nord Distribution Automobile mod Arnor »SOCO«, Saml. 1998 I, s. 2055, præmis 51; forenede sager T-185/96, T-189/96 og T-190/96, Dalmasso m.fl. mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1999 II, s. 93, præmis 50.

(18) Jf. artikel 8 i forordning (EF) nr. 1/2003 og punkt 80 nedenfor. Afhængig af sagen kan medlemsstaternes konkurrencemyndigheder ligeledes have gode forudsætninger for at træffe beslutning om foreløbige forholdsregler.

(19) Jf. punkt 41 ff. nedenfor.

(20) Meddelelse om samarbejdet inden for netværket af konkurrencemyndigheder (s. 43).

(21) Meddelelse om samarbejdet inden for netværket af konkurrencemyndigheder, punkt 8-15.

(22) Artikel 11, stk. 2 og 3, i forordning (EF) nr. 1/2003; meddelelse om samarbejdet inden for netværket af konkurrencemyndigheder, punkt 16-17.

(23) Meddelelse om samarbejdet inden for netværket af konkurrencemyndigheder, punkt 34.

(24) For en nærmere redegørelse for især dette begreb, se punkt 33 ff. nedenfor.

(25) Sag C-119/97 P, Union française de l'express (Ufex) m.fl. mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1999 I, s. 1341, præmis 88; sag T-24/90, Automec mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1992 II, s. 2223, præmis 73-77 og 85.

(26) Fast retspraksis siden sag T-24/90, Automec mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1992 II, s. 2223, præmis 85.

(27) Sag C-282/95 P, Guérin automobiles mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1997 I, s. 1503, præmis 36.

(28) Jf. artikel 5, stk. 1, i forordning 773/2004.

(29) Sag T-114/92, Bureau Européen des Médias et de l'Industrie Musicale (BEMIM) mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1995 II, s. 147, præmis 28. Virksomhedssammenslutninger var også klagerne i de sager, der ligger til grund for dommene i sag 298/83, Comité des industries cinématographiques des Communautés européennes (CICCE) mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1985, s. 1105, og sag T-319/99, Federacion Nacional de Empresas (FENIN) mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, endnu ikke offentliggjort i samling 2003.

(30) Forenede sager T-133/95 og T-204/95, International Express Carriers Conference (IECC) mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1998 II, s. 3645, præmis 79-83.

(31) Sag T-37/92, Bureau Européen des Unions des Consommateurs (BEUC) mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1994 II, s. 285, præmis 36.

([32]) Dette spørgsmål behandles i øjeblikket i en verserende sag ved Førsteinstansretten (forenede sager T-213 og 214/01). Kommissionen har også accepteret en individuel forbruger som klager i sin beslutning af 9. december 1998 i sag IV/D-2/34.466, Græske færger (EFT L 109 af 27. april 1999, s. 24, betragtning 1).

([33]) Forenede sager T-133/95 og T-204/95, International Express Carriers Conference (IECC) mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1998 II, s. 3645, præmis 79.

([34]) Sag T-24/90, Automec mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1992 II, s. 2223, præmis 76; sag C-91/95 P, Roger Tremblay m.fl. mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1996 I, s. 5547, præmis 30.

([35]) Sag 125/78, GEMA mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1979, s. 3173, præmis 17; sag C-119/97 P, Union française de l'express (Ufex) m.fl. mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1999 I, s. 1341, præmis 87.

([36]) Fast retspraksis siden sag T-24/90, Automec mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1992 II, s. 2223, præmis 77 og 85; betragtning 18 i forordning (EF) nr. 1/2003 bekræfter udtrykkeligt denne mulighed.

([37]) Fast retspraksis siden sag T-24/90, Automec mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1992 II, s. 2223, præmis 75. Ifølge forordning (EF) nr. 1/2003 kan dette princip kun være relevant i forbindelse med artikel 29 i denne forordning.

([38]) Sag 210/81, Oswald Schmidt, ejer af firmaet Demo-Studio Schmidt mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1983, s. 3045, præmis 19, sag C-119/97 P, Union française de l'express (Ufex) m.fl. mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1999 I, s. 1341, præmis 86.

([39]) Sag C-119/97 P, Union française de l'express (Ufex) m.fl. mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1999 I, s. 1341, præmis 79-80.

([40]) Sag C-450/98 P, International Express Carriers Conference (IECC) mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 2001 I, s. 3947, præmis 57-59.

([41]) Sag T-24/90, Automec mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1992 II, s. 2223, præmis 88 ff.; sag T-5/93, Roger Tremblay m.fl. mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1995 II, s. 185, præmis 65 ff.; sag T-575/93, Casper Koelman mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1996 II, s. 1, præmis 75-80; se også del II ovenfor, som indeholder en mere detaljeret redegørelse for denne situation.

([42]) Sag C-119/97 P, Union française de l'express (Ufex) m.fl. mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1999 I, s. 1341, præmis 92/93.

([43]) Fast retspraksis siden sag T-24/90, Automec mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1992 II, s. 2223, præmis 86.

([44]) Sag C-449/98 P, International Express Carriers Conference (IECC) mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 2001 I, s. 3875, præmis 37.

([45]) Sag T-77/95, Syndicat français de l'Express International m.fl. mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1997 II, s. 1, præmis 57, sag C-119/97 P, Union française de l'express (Ufex) m.fl. mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1999 I, s. 1341, præmis 95. Jf. også sag T-37/92, Bureau Européen des Unions des Consommateurs (BEUC) mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1994 II, s. 285, præmis 113, hvor det blev fastslået, at en mundtlig aftale mellem en medlemsstat og et tredjeland, der ikke er indgået som led i den fælles handelspolitik, ikke var tilstrækkelig til at konstatere, at den anfægtede adfærd var bragt til ophør.

([46]) Sag T-110/95, International Express Carriers (IECC) mod Kommissionens for De Europæiske Fællesskaber m.fl., Saml. 1998 II, s. 3605, præmis 57, stadfæstet ved sag 449/98 P, International Express Carriers (IECC) mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber m.fl., Saml. 2001 I, s. 3875, præmis 44-47.

([47]) Sag C-449/98 P, International Express Carriers (IECC) mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber m.fl., Saml. 2001 I, s. 3875, præmis 37.

([48]) Sag T-77/92, Parker Pen mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1994 II, s. 549, præmis 64-65.

([49]) Sag 298/83, Comité des industries cinématographiques des Communautés européennes (CICCE) mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1985, s. 1105, præmis 21-24; sag T-198/98, Micro Leader Business mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1999 II, s. 3989, præmis 32-39.

([50]) Sag T-319/99, Federacion Nacional de Empresas (FENIN) mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, endnu ikke offentliggjort i Saml. 2003, præmis 43.

([51]) Der kan findes en omfattende vejledning på Kommissionens websted på adressen http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html

([52]) Meddelelse om begrebet påvirkning af samhandelen som indeholdt i traktatens artikel 81 og 82 (s. 81).

([53]) Kommissionens meddelelse om aftaler af mindre betydning, som ikke i mærkbar grad begrænser konkurrencen i henhold til artikel 81, stk. 1, i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (de minimis) (EFT C 368 af 22.12.2002, s. 13).

([54]) Teksterne til alle gruppefritagelsesforordninger er tilgængelige på Kommissionens websted på http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html

([55]) Kommissionens meddelelse — Retningslinjer for anvendelsen af traktatens artikel 81, stk. 3 (s. 97).

([56]) Sag 210/81, Oswald Schmidt, ejer af firmaet Demo-Studio Schmidt mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1983, s. 3045, præmis 19; sag T-24/90, Automec mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1992 II, s. 2223, præmis 79.

([57]) Sag T-64/89, Automec mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1990 II, s. 367, præmis 45-47 og sag T-37/92, Bureau Européen des Unions des Consommateurs (BEUC) mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1994 II, s. 285, præmis 29.

([58]) Sag C-282/95 P, Guérin automobiles mod Kommissionens for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1997 I, s. 1503, præmis 36.

([59]) Forenede sager 142 og 156/84, British American Tobacco Company og R.J. Reynolds Industries mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1987, s. 249, præmis 19/20.

([60]) Sag C-282/95 P, Guérin automobiles mod Kommissionens for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1997 I, s. 1503, præmis 37.

([61]) Forenede sager T-213/95 og T-18/96, Stichting Certificatie Kraanverhuurbedrijf (SCK) og Federatie van Nederlandse Kraanbedrijven (FNK) mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1997, s. 1739, præmis 57.

([62]) Begrebet »tilstrækkeligt hurtigt« for så vidt angår klageren anvendes af Førsteinstansretten i sag T-77/94, Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijprodukten m.fl. mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1997 II, s. 759, præmis 75.

([63]) Artikel 6, stk. 2, i Kommissionens forordning 773/2004.

([64]) EF-traktatens artikel 287, artikel 28 i forordning (EF) nr. 1/2003 og artikel 15-16 i forordning 773/2004.

([65]) Artikel 27, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003.

([66]) Artikel 7, stk. 2, i forordning 773/2004; sag C-282/95 P, Guérin automobiles mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1997 I, s. 1503, præmis 36.

([67]) Fast retspraksis, jf. blandt andet sag T-114/92, Bureau Européen des Médias et de l'Industrie Musicale (BEMIM) mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1995 II, s. 147, præmis 41.

([68]) Fast retspraksis siden sag 210/81, Oswald Schmidt, ejer af firmaet Demo-Studio Schmidt mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1983, s. 3045.

([69]) Sag T-575/93, Casper Koelman mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1996 II, s. 1, præmis 41-43.

([70]) Afhængig af sagen kan medlemsstaternes konkurrencemyndigheder ligeledes have forudsætninger for at træffe beslutning om foreløbige forholdsregler.

([71]) Sag 145/83, Stanley George Adams mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Saml. 1985, s. 3539.

BILAG

FORMULAR C

Klage i henhold til artikel 7 i forordning (EF) nr. 1/2003

I. **Oplysninger vedrørende klageren og den virksomhed eller de virksomheder eller virksomhedssammenslutninger, der giver anledning til klagen**

1. Giv fuldstændige oplysninger til at identificere den juridiske eller fysiske person, der indgiver klagen. Er klageren en virksomhed, identificeres den virksomhedskoncern, den tilhører, og der gives en kortfattet beskrivelse af arten og omfanget af dens erhvervsmæssige aktiviteter. Angiv en kontaktperson (med telefonnummer, post- og e-mail-adresse), hos hvem der kan indhentes supplerende oplysninger.

2. Anfør den virksomhed eller de virksomheder eller den virksomhedssammenslutning, hvis adfærd klagen vedrører, herunder, hvor det er relevant, alle tilgængelige oplysninger om den virksomhedskoncern, som den virksomhed eller de virksomheder, der klages over, tilhører, samt arten og omfanget af de erhvervsmæssige aktiviteter, der udøves af dem. Angiv klagerens forhold til den virksomhed eller de virksomheder eller den virksomhedssammenslutning, der klages over (f.eks. kunde, konkurrent).

II. **Nærmere oplysninger om den påståede overtrædelse og bevismateriale**

3. Giv en detaljeret beskrivelse af de forhold, hvoraf det efter Deres opfattelse fremgår, at der er tale om en overtrædelse af traktatens artikel 81 eller 82 og/eller EØS-aftalens artikel 53 eller 54. Angiv især arten af de produkter (varer eller tjenesteydelser), der berøres af de påståede overtrædelser, og redegør om nødvendigt for handelsforholdene vedrørende disse produkter. Anfør alle tilgængelige oplysninger om aftaler eller praksis i de virksomheder eller virksomhedssammenslutninger, som denne klage angår. Angiv så vidt muligt den relative markedsstilling for de virksomheder, der berøres af klagen.

4. Fremlæg alle dokumenter i Deres besiddelse, som vedrører eller har direkte forbindelse med de forhold, der er anført i klagen (f.eks. aftaletekster, forhandlings- eller mødereferater, forretningsbetingelser, forretningsdokumenter, rundskrivelser, korrespondance, optegnelser over telefonsamtaler osv.). Angiv navn og adresse på de personer, der kan bevidne de forhold, der er anført i klagen, herunder især personer, der påvirkes af den påståede overtrædelse. Fremlæg statistiske oplysninger eller andre data i Deres besiddelse, som vedrører de anførte forhold, især når de viser udviklingen på markedet (f.eks. oplysninger om priser og prisudvikling, barrierer for nye leverandørers adgang til markedet osv.).

5. Angiv Deres opfattelse af det geografiske omfang af den påståede overtrædelse og beskriv, såfremt det ikke er indlysende, i hvilket omfang samhandelen mellem medlemsstaterne eller mellem Fællesskabet og en eller flere EFTA-stater, som er kontraherende parter i EØS-aftalen, kan påvirkes af den adfærd, der klages over.

III. **Ønsket afgørelse fra Kommissionen og berettiget interesse**

6. Beskriv, hvilken afgørelse eller foranstaltning De ønsker som resultat af en procedure indledt af Kommissionen.

7. Anfør, på hvilket grundlag De påberåber Dem en berettiget interesse som klager i henhold til artikel 7 i forordning (EF) nr. 1/2003. Angiv især, hvordan den adfærd, der klages over, berører Dem, og forklar, hvordan en indgriben fra Kommissionens side efter Deres opfattelse kan afhjælpe det påståede problem.

IV. **Undersøgelser/sagsanlæg ved nationale konkurrencemyndigheder eller nationale domstole**

8. Oplys, om De i forbindelse med de samme eller nært beslægtede forhold har henvendt Dem til en anden konkurrencemyndighed, og/eller om der er anlagt sag ved en national domstol. I så fald bedes De give detaljerede oplysninger om, hvilken administrativ myndighed eller retsinstans De har henvendt Dem til, og angive, hvad De har gjort gældende over for denne myndighed.

Det erklæres herved, at oplysningerne i denne formular og i bilagene dertil fuldt ud er afgivet i god tro.

.....

Dato og underskrift